

Datum van
inontvangstneming

:

23/05/2022

Zaak C-213/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

22 maart 2022

Verwijzende rechter:

Supremo Tribunal Administrativo (hoogste bestuursrechter, Portugal)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 februari 2022

Verzoeker tot cassatie en verweerder in eerste aanleg:

Instituto de Financiamento de Agricultura e Pescas, IP

(financieringsinstituut voor landbouw en visserij; hierna: „IP”)

Verweerster in cassatie en eiseres in eerste aanleg:

CS

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Steun voor herbebossing – Verordening nr. 2080/92 – Mislukking van het bebossingsplan – Niet aan de begunstigde toe te rekenen oorzaak – Verplichting voor de begunstigde om een minimale bebossingsdichtheid te garanderen in het jaar volgend op dat van de herbepanting – Eenzijdige wijziging van de overeenkomst en het daaruit voortvloeiend vereiste van terugbetaling van de premies

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Bepaling of de begunstigde al dan niet verplicht is om de steun of de premie terug te betalen – Verordening nr. 2080/92 – Evenredigheid van de eis tot volledige terugbetaling van de premie wanneer de niet-nakoming niet te wijten is aan een oorzaak die aan de begunstigde kan worden toegerekend – Verenigbaarheid met

het recht van de Unie van het totale verlies van de premie in geval van mislukking in het jaar volgend op de herbeplanting tegenover het gedeeltelijke verlies daarvan in geval van mislukking in de jaren volgend op dat jaar.

Prejudiciële vragen

1. Zijn de kosten voor onderhoud en de premie ter compensatie van inkomensverliezen als bedoeld in artikel 3, onder b) respectievelijk onder c), van verordening nr. 2080/92 van 30 juni 1992 verschuldigd in het geval dat de begunstigde bewijst dat [...] buiten zijn schuld niet is voldaan aan de in het nationale steunprogramma gestelde voorwaarden inzake bebossing en dat hij alles in het werk heeft gesteld om het resultaat te verkrijgen?

2. Is de oplossing die voortvloeit uit de regels voor uitlegging van artikel 7, onder b), van Orden Ministerial (ministeriële beschikking) 199/94, gelezen in samenhang met artikel 26 daarvan, volgens welke ongunstige weersomstandigheden in de jaren volgend op het evaluatiejaar (dat wil zeggen het jaar volgend op het jaar van de herbeplanting) leiden tot gedeeltelijke betaling van de premies, terwijl het intreden van dezelfde resultaten als gevolg van dezelfde ongunstige weersomstandigheden in het jaar volgend op dat van de herbeplanting tot gevolg heeft dat het recht op de premies volledig verloren gaat, verenigbaar met het Unierecht?

3. Moet de oplossing van artikel 7, lid 1, onder b), van Orden Ministerial 199/94, die ertoe leidt dat de begunstigde het recht op premies voor onderhoud en inkomensderving volledig verliest wanneer de in bijlage C vastgestelde bebossingsdichtheid niet wordt bereikt, zonder dat wordt voorzien in een evenredige vermindering van de betaling van die premies wanneer het resultaat kan worden toegeschreven aan externe oorzaken, zoals het klimaat, worden beschouwd als strijdig met het evenredigheidsbeginsel als algemeen beginsel van Unierecht, zoals (*a contrario sensu*) lijkt te volgen uit het arrest in zaak C-315/16, József Lingurâr (C-315/16, punten 29 en 35)?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Preambule, artikel 1, artikel 2, lid 1, onder a), c) en d), artikel 3, onder b) en c), en artikel 4 van verordening (EEG) nr. 2080/92 van de Raad van 30 juni 1992 tot instelling van een communautaire steunregeling voor bosbouwmaatregelen in de landbouw (PB L 215, blz. 96).

Evenredigheidsbeginsel

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Ministeriële beschikking 199/94 van het ministerie van Landbouw (tot instelling van de steunregeling voor bosbouwmaatregelen in de landbouw als bedoeld in verordening nr. 2080/92 van de Raad van 30 juni 1992) (*Diário da República* nr. 80/1994, Série I-B van 6 april 1994, blz. 1622):

„Artikel 7

Verbintenissen van de begunstigden

Met het oog op de toekenning van de steun waarin deze ministeriële beschikking voorziet, moeten de begunstigden zich er met name toe verbinden, om:

[...]

(b) ervoor te zorgen dat in het jaar na de herbeplanting de in bijlage C vastgestelde minimale dichtheden zijn bereikt;

[...]

Artikel 26

Gedeeltelijke betaling van premies

Wanneer een deel van de herbeplanting wordt vernietigd om redenen die niet aan de begunstigde zijn toe te schrijven, worden de in deze ministeriële beschikking bedoelde premies betaald naar rato van het deel van het perceel waarvan de vegetatie in goede staat is gebleven.

[...]

Bijlage C

Minimale dichtheden in het jaar dat volgt op de herbeplanting

[...]

Kurkeik [...] Aanplant (Planten/Hectare) [...] 300

[...]”

Ministeriële beschikking 199/94, zoals gewijzigd bij ministeriële beschikking 299/2012, van het Ministerio de Agricultura, Mar, Medio Ambiente y Ordenación del Territorio (ministerie van Landbouw, Zee, Milieu en Ruimtelijke Ordening (*Diário da República*, 1ª série - N.º 190 - 1 oktober 2012, blz. 5491).

„Artikel 7

[...]

1 – Met het oog op de toekenning van de steun waarin deze ministeriële beschikking voorziet, moeten de begunstigden zich er met name toe verbinden, om:

[...]

(b) ervoor te zorgen dat in het jaar volgend op het jaar waarin de investering is voltooid en gedurende de periode waarvoor de onderhoudspremie wordt toegekend, de herbepantingen waarvoor steun wordt verleend, de in bijlage C vastgestelde minimale dichtheid hebben;

[...]

Artikel 26

[...]

1 – Wanneer een deel van de herbepanting wordt vernietigd om redenen die niet aan de begunstigde zijn toe te schrijven, worden de in deze ministeriële beschikking vastgestelde premies betaald naar rato van het deel van het perceel waarvan de vegetatie in goede staat is gebleven.

[...]

„BIJLAGE C

Minimale dichtheid

I

Periode voor toekenning van de premie ter compensatie van inkomensverliezen en minimale dichtheden

[...]

Dichtheid (planten/hectare) [...].

Kurkeiken [...] 250”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Met het oog op de uitvoering van een investeringsproject hebben verweerster in cassatie (hierna: „verweerster”) en verzoeker tot cassatie (hierna: „verzoeker”) op 4 maart 1997 een „overeenkomst inzake de toekenning van steun uit hoofde van verordening (EEG) nr. 2080/92 – bosbouwmaatregelen in de landbouw” gesloten, waarin onder meer het volgende werd bepaald:

„[...] Onverminderd het bepaalde in de punten B.1 tot en met B.7 van de algemene voorwaarden, wordt de volgende steun aan de begunstigde toegekend:

(a) Investeringssteun (kapitaalsubsidie) ten belope van 16 076 700 PTE in het kader van de volgende regeling: [...]

(b) Onderhoudspremie die overeenkomt met de tegenwaarde in PTE van de goedgekeurde bedragen in ECU. [...] 1999 tot 2003 – 5 478 ECU

(c) Jaarlijkse premies ter compensatie van inkomensverliezen, volgens het volgende verdeelschema, en overeenkomend met de tegenwaarde in PTE van de goedgekeurde bedragen in ECU. [...]

1997 tot 2016 – 13 352 ECU [...]

ALGEMENE VOORWAARDEN

[...]

B. TOEKENNING VAN DE STEUN

[...] B.7. De eerste betaling van de onderhoudspremie zal plaatsvinden in het jaar volgend op het jaar waarin de herbeplanting is uitgevoerd, en is afhankelijk van de naleving van de in bijlage C bedoelde verplichtingen, die door het bosbouwinstituut naar behoren moet worden gecontroleerd aan de hand van een technisch inspectierapport.

B.8. De eerste betaling van de premie voor inkomensverlies zal plaatsvinden in het jaar volgend op het jaar waarin het eerste deel van de investeringssteun is verwerkt en de resterende betalingen zullen in de daaropvolgende jaren op dezelfde datum geschieden.

C. VERPLICHTINGEN VAN DE BEGUNSTIGDE

Deze betreffen met name verplichtingen die de begunstigde in het kader van onderhavige overeenkomst op zich heeft genomen, te weten:

[...] C.7. Ervoor zorg dragen dat in het jaar volgend op het jaar van de herbeplanting de herbebossing voldoet aan de bij wet vastgestelde minimumdichtheden. [...]

E. EENZIJDIGE BEËINDIGING EN WIJZIGING

E.1. De IFADAP kan deze overeenkomst eenzijdig opzeggen of wijzigen indien de begunstigde een van zijn verplichtingen niet nakomt of indien een van de voorwaarden voor de toekenning van de steun waarvoor de begunstigde verantwoordelijk is, niet aanwezig is of niet langer bestaat.

E.2. De IFADAP kan het bedrag van de steun waarop deze overeenkomst betrekking heeft ook eenzijdig wijzigen, op voorwaarde dat een dergelijke wijziging gerechtvaardigd is in het licht van de specifieke voorwaarden voor de uitvoering van de investering of de voorwaarden voor de instandhouding van de bebossing.

E.3. De premies voor onderhoud en inkomensderving zullen met name worden verlaagd in geval van gedeeltelijke vernietiging van het bos, naar rato van de vernietigde oppervlakte, op voorwaarde dat de vernietiging het gevolg is van een oorzaak die de begunstigde niet kan worden toegerekend.”

- 2 Op 27 januari 2006 heeft verzoeker verweerster een brief gezonden waarin hij verweerster op de hoogte bracht van een onregelmatigheid in het project met betrekking tot de percelen 1, 2 en 3 wegens niet-inachtneming van het vereiste van minimale dichtheid, en concludeerde dat was voldaan aan de voorwaarden voor eenzijdige wijziging van de overeenkomst tot toekenning van steun. Hij eiste daarbij terugbetaling van het onverschuldigd betaalde bedrag van 3 992,08 EUR, vermeerderd met de „reglementaire/wettelijke rente van 7 % en 4 %”, ten bedrage van 586,02 EUR. Tegelijkertijd werd verweerster meegedeeld dat zij binnen tien dagen gebruik kon maken van haar recht om vooraf te worden gehoord of het bedrag in kwestie kon betalen.
- 3 Op 9 februari 2006 heeft verweerster aan het lid van de raad van bestuur van verzoeker een brief gezonden waarin zij bezwaar maakte tegen de terugbetaling van het van haar gevorderde bedrag en verzocht om uitbetaling van de premies voor onderhoud en schadevergoeding.
- 4 Op een niet nader genoemde datum is door het lid van de raad van bestuur van verzoeker het volgende besluit genomen:

„[...] aangaande de definitieve beslissing [...]:

[...] het is van belang te verduidelijken dat het gebrek aan dichtheid bepalend is geweest voor de gedeeltelijke mislukking van de geplande bebossing en de noodzaak om die percelen uit te sluiten die werden geacht in een onregelmatige situatie te verkeren (percelen 1, 2 en 3).

5. Overeenkomstig bepaling E.2, „kan IFADAP [...] inderdaad het steunbedrag vermeld in deze overeenkomst eenzijdig wijzigen, mits een dergelijke wijziging gerechtvaardigd is in het licht van de specifieke voorwaarden voor de uitvoering van de investering of de voorwaarden voor de instandhouding van het bos”.

6. Voorts zijn de partijen bij de overeenkomst tot toekenning van steun, verplicht de verbintenissen van (artikel) 7 van ministeriële beschikking 199/94 van 6 april 1994 na te komen en bovendien de algemene voorwaarden in acht nemen die in het contract voor de toekenning van de steun zijn vastgesteld.

7. Hieruit volgt dat de in artikel 7, onder b) van deze ministeriële beschikking en in bepaling C.7 van de overeenkomst neergelegde verplichting om „ervoor zorg te dragen dat in het jaar na de voltooiing van de investering en gedurende de periode waarvoor de onderhoudspremie wordt toegekend, de gesteunde herbeplantingen de in bijlage C vastgestelde minimale dichtheden hebben”, niet is nagekomen.

8. Dit Instituut erkent evenwel de door u geleverde inspanningen voor de geplande bebossing en derhalve wordt de toekenning van de investeringssteun (kapitaalsubsidie) als bedoeld in punt 2, onder a), van de overeenkomst niet ter discussie gesteld.

9. Om deze reden worden alleen de premies voor inkomensderving met betrekking tot de percelen 1, 2 en 3 geacht ten onrechte te zijn ontvangen.

10. Overeenkomstig het bepaalde in (artikel) 5 van ministeriële beschikking 199/94 hebben „begunstigden van steun voor de bebossing van landbouwgrond [...] recht op twee jaarlijkse premies per beboste hectare [...]” [...], waarvan het bedrag wordt berekend op basis van deze begroting [...].

11. Het doel van de premies (wegens onderhoud en inkomensderving) wordt dus onderscheiden van de begroting voor de toekenning ervan.

12. Derhalve, en aangezien de bebossing van de percelen 1, 2 en 3 niet is gerealiseerd overeenkomstig het bepaalde in bijlage C bij ministerieel besluit nr. 199/94, heeft de begroting voor de betaling van de premies nooit bestaan, en dient het ten onrechte ontvangen bedrag te worden terugbetaald.

13. Het gebrek aan dichtheid heeft inderdaad aanleiding gegeven tot een premiebetaling waarop u formeel noch materieel recht had.

[...].

II DE AANVRAAG TOT BETALING VAN DE PREMIES

15. Met betrekking tot de percelen 1, 2 en 3 werd het bedrag van de in 1998 en 1999 betaalde premies ter compensatie van inkomensverliezen, in totaal 20 942,08 EUR, geacht ten onrechte te zijn ontvangen.

16. Anderzijds werd voor de percelen 4 en 5 vastgesteld dat aan de voorwaarden was voldaan voor de toekenning van de premies ter compensatie van inkomensverliezen voor de jaren 2003, 2004 en 2005, voor een totale waarde van 16 942,08 EUR.

17. Aangezien dit instituut geen steun mag toekennen aan begunstigden die debiteuren of potentiële debiteuren zijn inzake steun waarvoor dezelfde toekenningscriteria gelden, omdat anders de financiële belangen van de Europese Unie ernstig in gevaar zouden komen, werd het passend en evenredig geacht om

onmiddellijk maatregelen te treffen strekkende tot compensatie tussen de premies voor gedeerde inkomsten (de premies die werden geacht ten onrechte te zijn ontvangen ten bedrage van 20 942,08 EUR en de premies waarop de begunstigde nog recht zou hebben ten bedrage van 16 942,08 EUR), hetgeen heeft geleid tot een vermindering van het ten onrechte ontvangen bedrag.

18. Wat de onderhoudspremies betreft, voor de percelen 1, 2 en 3 bestaat er geen recht op uitbetaling, gezien de onregelmatige situatie van deze percelen.

19. Wat de percelen 4 en 5 betreft, zijn de onderhoudspremies voor de jaren 2000 tot en met 2002 reeds betaald en is meegedeeld dat de jaarlijkse termijnen voor 2003 en 2004, in totaal 5 038,00 EUR, pas kunnen worden betaald na de afsluiting en regularisatie van het huidige invorderingsproces, met het oog op de noodzaak tot bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie.

III DE UITEINDELIJKE BESLISSING

20. [...] In casu is voldaan aan de voorwaarden om over te gaan tot de eenzijdige wijziging van de overeenkomst, met de daaruit voortvloeiende verplichting tot terugbetaling van de ten onrechte ontvangen steun, ten bedrage van 3 992,08 EUR [...].

21. [...] Alleen over de verschuldigde hoofdsom wordt de wettelijke rente berekend, vanaf het verstrijken van de termijn voor vrijwillige betaling als vermeld in deze kennisgeving met eindbeslissing.

22. Op grond van het vorenstaande wordt u, met het oog op de vrijwillige betaling van het bedrag van 3 992,08 EUR, ervan in kennis gesteld dat de betaling kan worden verricht [...] binnen een termijn van dertig dagen [...].

23. Na afloop van deze termijn [...] zal, indien het bovenbedoelde bedrag niet vrijwillig is betaald, de tenuitvoerleggingsprocedure ten aanzien van het verschuldigde bedrag worden ingeleid.

5 Op 26 oktober 2006 heeft verweerster beroep ingesteld bij de Tribunal Administrativo de Círculo de Lisboa (bestuursrechter in eerste aanleg, Lissabon), welk beroep bij uitspraak van 26 mei 2017 gegrond is verklaard, en vervolgens is bevestigd bij uitspraak van de Tribunal Central Administrativo Sul (centrale bestuursrechter van het zuiden), en waartegen het onderhavige cassatieberoep is gericht.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

Verzoeker:

- 6 In artikel 7, onder b), van ministerieel besluit 199/94 is bepaald dat in het jaar dat volgt op de herbepanting, de herbebossing de in bijlage C van de ministeriële beschikking vermelde minimale dichtheden moet hebben.
- 7 Alle verplichtingen zijn opgenomen in de overeenkomst.
- 8 Als voorwaarde voor de uitbetaling van de premies geldt de verplichting van de begunstigde om de minimale dichtheid te handhaven, als waarborg voor de toewijding en de verzorging van het project door de begunstigten, zonder hetwelk elke betaling van premies ongerechtvaardigd zou zijn.
- 9 Het is onaanvaardbaar een jaarlijkse premie te betalen indien de bebossingsdichtheid lager is dan de wettelijk vastgestelde minimumdichtheid, omdat anders – indien de betalingen zouden worden verricht ongeacht het resultaat – de stimulans zou ontbreken voor de daadwerkelijke totstandbrenging en ontwikkeling van bosbouwprojecten.
- 10 Het heeft geen zin te blijven betalen voor een project dat geheel of gedeeltelijk niet slaagt of niet in staat blijkt de gestelde doelen te bereiken.

Verweerster:

- 11 De compensatiepremie voor inkomensverlies is bedoeld als schadeloosstelling voor de landbouwer bij inkomensverlies ten gevolge van de vervanging van de landbouwactiviteit door een bosbouwactiviteit, en niet voor de instandhouding van de bebossing in het bijzonder.
- 12 De verbintenis van de begunstigde om in het jaar na de herbepanting de minimale dichtheid te bereiken, is een echte middelenverbintenis, waarbij de begunstigde zich ertoe verbindt de middelen ter beschikking te stellen en de passende beplantingsmethoden toe te passen om een bepaald eindresultaat te bereiken, zodat indien het verwachte resultaat om redenen die buiten de macht van de begunstigde liggen en niet van hem afhangen niet wordt bereikt, dit geen niet-nakoming vormt.
- 13 Het beding E.1 van de steunovereenkomst verleent verzoeker slechts het recht tot eenzijdige beëindiging of wijziging van de overeenkomst indien de begunstigde zijn verplichtingen niet nakomt of de voorwaarden voor de toekenning van de steun wegvallen, om een reden die aan hem kan worden toegerekend, door zijn eigen verwijtbaar gedrag of nalaten.
- 14 Verzoeker erkent uitdrukkelijk, en het bewijs daarvan is in het dossier te vinden, dat verweerster het goedgekeurde project volledig heeft uitgevoerd, de daarvoor ontvangen steun correct heeft aangewend en bovendien veel meer handelingen heeft verricht en uitgaven heeft gedaan dan zij verplicht was, teneinde de herbebossing in de hoogst mogelijke dichtheid te handhaven.

- 15 Anders dan verzoeker stelt, kan en [moet] verweerster in dergelijke gevallen de betrokken oppervlakten niet opnieuw aanwenden voor landbouwdoeleinden, aangezien de begunstigde niet bevoegd is om de overeenkomst tot toekenning van de steun eenzijdig te wijzigen en zelf geen van de projectoppervlakten aan de bosbouw kan onttrekken, laat staan dat zij deze opnieuw kan gebruiken voor landbouwdoeleinden.

Korte motivering van het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 16 De toepassing van de (Europese en nationale) voorschriften betreffende de instelling van een communautaire steunregeling voor bosbouwmaatregelen in de landbouw, zoals vastgesteld bij verordening nr. 2080/92 van de Raad, komt hier aan de orde.
- 17 De betrokken regeling heeft ten doel „het alternatieve gebruik van landbouwgrond te bevorderen” en „bosbouwactiviteiten op landbouwbedrijven te ontwikkelen” (artikel 1 van ministerieel besluit 199/94), teneinde „bij te dragen tot de verkleining van het tekort aan bosbouwproducten in de Gemeenschap” en „de landbouwproductie te beheren” (preambule en artikel 1 van verordening nr. 2080/92).
- 18 In de uitspraak in eerste aanleg, alsook de uitspraak waartegen thans cassatie wordt ingesteld, wordt geoordeeld dat voor de betaling van de premies niet vereist is dat de geplande oppervlakte wordt bebost in de bij verordening en overeenkomst vastgestelde dichtheden, maar dat het volstaat dat de begunstigde bewijst dat hij alles in het werk heeft gesteld om de vereiste bebossingsdichtheid te bereiken. In beide gevallen ging het om een middelenverbintenis en niet om een resultaatsverbintenis.
- 19 Het valt te betwijfelen of een dergelijke uitleg in overeenstemming is met de financiële steunregeling die bij verordening nr. 2080/92 is ingesteld.
- 20 Bij de uitlegging van de nationale wettelijke regeling is het van belang bepaalde kwesties met betrekking tot de conformiteit ervan met het Europees recht te verduidelijken.
- 21 Indien men er daarentegen van uitgaat dat de verplichting van de begunstigde om aan de dichtheidsvereisten te voldoen dient te worden beschouwd als een resultaatsverbintenis en dat om die reden het niet halen van die doelstellingen, zelfs om redenen buiten zijn wil en ondanks al zijn inspanningen, ertoe leidt dat hij geen recht heeft op de betrokken premies, rijst de vraag of het door de nationale wetgever voorgestelde programma in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel.
- 22 Ook bestaat er twijfel over de systematiek van de uitlegging. In artikel 26 van ministeriële beschikking 199/94 is het volgende bepaald: wanneer een deel van de herbepanting wordt vernietigd om redenen die niet aan de begunstigde zijn toe te

schrijven, worden de in deze ministeriële beschikking bedoelde premies betaald naar rato van het deel van het perceel waarvan de vegetatie in goede staat is gebleven”. Hieruit volgt dat in gevallen waarin het normatieve premiebudget is bereikt in het jaar na de herbeplanting (de in bijlage C voorgeschreven dichtheid), maar vervolgens, tijdens de looptijd van de overeenkomst, om redenen buiten de wil van de begunstigde, de herbeplanting niet meer de vereiste dichtheid bereikt, de premies toch worden betaald voor de percelen waarvan de vegetatie in goede staat is gebleven.

- 23 Verdere twijfels vloeien voort uit het feit dat met de bij ministeriële beschikking 299/2012 van 1 oktober 2012 ingevoerde wijzigingen de in voornoemde bijlage C vereiste minimumdichtheden in het geval van kurkeik zijn verlaagd tot 250 planten per hectare en dat het „alles of niets”-systeem voor de toekenning van de premie is gewijzigd om rekening te houden met het aantal planten dat bestaat in het jaar volgend op het jaar van de herbeplanting.
- 24 Na de wijziging van de wettelijke regeling is als voorwaarde voor het ontvangen van de premies gesteld dat de herbeboste oppervlakten waarvoor steun wordt verleend, in het jaar volgend op het jaar waarin de investering is voltooid en gedurende de periode waarvoor de onderhoudspremie is toegekend, de vereiste minimale (lagere) dichtheid moeten hebben (nieuwe formulering van artikel 7, lid 1, onder b)).
- 25 Als gevolg van de combinatie van de nieuwe formulering van artikel 7 met de nieuwe formulering van artikel 26 van de ministeriële beschikking, worden in gevallen waarin de planten worden vernietigd om redenen die niet aan de begunstigde zijn toe te schrijven, de premies betaald voor het gedeelte dat overeenkomt met het perceel waarvan de vegetatie in goede staat is gebleven.
- 26 In 2012 is er derhalve sprake van een schijnbare correctie van de juridische oplossing waarvoor het steunprogramma op nationaal niveau heeft gekozen, aangezien het binnen het kader van het financiële programma van verordening 2080/92 blijft.
- 27 Deze omstandigheid doet derhalve de vraag rijzen of de oplossing die voortvloeit uit de regeling van ministeriële beschikking 199/94, die in casu van toepassing is, kan worden geacht in strijd te zijn met het evenredigheidsbeginsel als algemeen beginsel van het recht van de Unie.